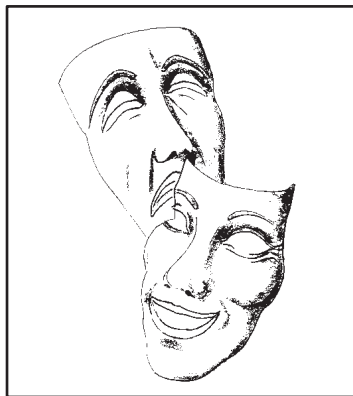

WINTRŮV RAKOVNÍK

3

XL. POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ
S VÝBĚREM NA CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKU AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO
A HUDEBNÍHO DIVADLA DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ

BŘEZEN 2016

Chtěl jsem si vyzkoušet, jestli nebudu opisovat

Po představení *Bylo nás pět* od souboru Divadýlko na dlani Mladá Boleslav jsem si povídala s jeho režisérem Petrem Matouškem. Petr vystupoval velmi skromně. Celou dobu zdůrazňoval, že neví, jestli se to či ono povedlo, že doufá, že se snažil... Jako bychom si ani nepovídali o představení, ze kterého diváci odcházeli nadšení.

Jak jsi přišel na text?

Dělali jsme ho v KoPRu (Kurz praktické režie pozn. red.) před třemi lety jako absolventské představení. Mně se to jednak líbilo a jednak jsem si trochu masochisticky chtěl vyzkoušet, jestli nebudu moc opisovat. Některé věci jsou inspirované představením KoPRu, jiné ne. Ale ten text byl opravdu vybrán šťastnou rukou, protože dosud když jsme hráli, měli jsme vždycky vyprodáno.

Vycházel jsi tedy ze stejného textu, jako před lety?

Ne, vzal jsem si knihu a jel jsem přímo podle ní. Vybral jsem si úplně jiné příběhy a postavil jsem inscenaci trochu jinak. Třeba pana cukráře Svobodu jsme původně vůbec neměli. Vůbec jsem se do Lázňovského (autor předchozí dramaturgie pozn. red.) nekoukal. Pokud jsem se něčím inspiroval, byly to drobné situace, například vybírání cukroví z výlohy. Tam se mi nechtělo nic vymýšlet, protože mi připadalo, že je to dostatečně dobré a funguje to.

Myslíš, že je možné udělat *Bylo nás pět* bez Indie?

No, ona je to půlka knížky. Asi je to možný, ale myslím, že na to lidi zkrátka čekají. Já bych *Bylo nás pět* bez Indie dělat nechtěl. Je to sen, je to jiná

realita a kluci si tam můžou dovolit víc. Můžeme si tam vymyslet slona a také velké blbosti, které v realu nejdou. Akorát jsme neměli úžasnou Haničku Žákovou s kostýmem, tak jsme nemohli dělat plzeňskou Indku...

Povedlo se ti, podle tvého názoru, udržet čerstvý pohled a „neopisovat“?

Já nevím. Nemůžu říct, že úplně, to asi ne. Úplně to asi ani nejde, když už jsem prošel zkoušením. Snažil jsem se ale zapracovat jiné příběhy, trochu jinak pracovat s koncem. V KoPRu to bylo jednoznačné, kluci jdou dál. My máme několik zpracovaných variant konců, ještě uvidíme. Tenhle, který jsme zahráli dneska... Mohlo by to takhle končit. Osobně o tomto konci nejsem úplně přesvědčený, ale zatím mi vychází jako nejjednodušší, a v jednoduchosti je často krása. Mám napsaný konec, kdy se kluci vrátí druhou stranou oknem a vezmou Pětu ven, na vosy. Příběh pokračuje dál. Náš konec je trochu rozpitvaný, ale shodli jsme se na něm. Všechno trochu trpí tím, že v tom hraju, že jsem to napsal, že to režíruju a některé věci nemůžu vidět, protože jsem na scéně.

Tímhle neduhem trpí většina vašich představení. Bylo to u *Bylo nás pět* těžší?

Těžko říct. Myslím, že čistší jsou scény, kde nejsou kluci. Vařekovi, doktor, to jsou scény, které jsem dělal zespoda. Ostatní jsem dělal z vrchu. Někdy to jde, někdy ne. Třeba koukám z hlediště a házím ostatním repliky zespoda, třetina z nich na mě kouká dolů a ne na jeviště. Pořád se snažím, ale nejde to úplně vždycky.

V předchozím zpracování jsi hrál Zilvara. Uvažoval jsi, že by sis zahrál někoho jiného?

Neuvažoval, vůbec ne. Zilvar je můj, to je moje krevní skupina. Nebo ne krevní skupina... Já nemůžu hrát žádnýho hodnýho chlapečka. Já jsem normálně v civilu hodnej, takže to nejde. (smích) Neuvažoval, nechal jsem si ho pro sebe, proč bych to měnil. Mně přijde vtipný už jenom to, že Zilvar z chudobince je nejtlustší z kluků. Na tom to celé stavím.

Petra Jirásková

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav:

Bylo nás pět

Kdo by neznal *Bylo nás pět*. Dnes již kultovní román Karla Poláčka, který zdomácněl v našich myslích nejen díky literární předloze, ale i díky skvělému televiznímu seriálu či rozhlasovému přednesu Františka Filipovského. Vedle Jirotkova Saturnina patří bezesporu tato Poláčková próza k tomu nej-

lepšímu, co může česká literatura nabídnout žánru humoristického románu, a to včetně vynalézavé práce s českým jazykem.

Z tohoto úhlu pohledu lze říci, že převést výše uvedené dílo na jeviště právě Divadýlkem na dlani z Mladé Boleslavi je volba více než správná a šťastná. To, co vždy zdobilo divadelní kolek-

tiv z Mladé Boleslavi, tj. hravost, jevištní imaginace, kreativita, překvapivé nápady a pointy, se plně zúročilo právě při jevištní realizaci zmíněné prózy. Navíc skvělý inscenační nápad (dramati-

zace a režie Petr Matoušek), že pěti rychnovských kluků hrají pánové, kteří již dávno nemají klukovská léta, podtrhuje a umocňuje hlavní téma hravosti, která není limitována věkem. Na scéně jsme pak byli svědky kaleidoskopu skvěle odehraných a ve většině případů i nečekaně vypointovaných situací a skečů, celkový temporytmus neutrpěl ani pro divadlo nevýhodnou sekvencí nemoci Péti Bajzy a putování do Indie. Problematický a diskutabilní je však závěr představení, které jsme viděli v Rakovníku. To, že celé vyprávění se děje jako vzpomínka Péti Bajzy v zařízení pro staré lidi, jde proti duchu jinak pregnantně vybudované inscenace a byť je racionálně pochopitelné, působí příliš banálně a postrádá emocionální náboj. Po herecké stránce jsme byli svědky velmi vyrovnaných a kvalitních výkonů a ne často vídané herecké souhry. V několika rolích zaujal především David Bohata (v roli doktora by však méně znamenalo více), Roman Dušek či Klára Pabištová. Také zdařilá a funkční scénografie přispěla k celkovému, velmi nadprůměrnému diváckému zážitku.

Milan Schejbal

Divadlo Na Víscé Hořovice:

Dámská šatna

Divadlo Na Víscé Hořovice uvedlo v režii Slávky Hozové hru Arnošta Goldflama pro čtyři herečky a jednoho inspicienta *Dámská šatna*. Autor ji napsal takříkajíc „na tělo“ dámské části hereckého souboru Klicperova divadla v Hradci Králové, mj. pro Pavlu Tomicovou a Lenku Loubalovou.

Goldflamova předloha je nesporně výhodnou volbou pro uplatnění dámské části souboru, který má více hereček než herců. Jako i další Goldflamovy texty, osciluje jeho *Dámská šatna* na hraně melancholického porozumění a komiky. Nepracuje s kontinuál-

ním kauzálně vedeným příběhem, nýbrž je spíše jakýmsi kaleidoskopickým nahlédnutím do „jámy lvové“, kterou sdílí čtyři herečky různého věku, rozdílných hereckých a životních zkušeností. Společné jsou jim pak herecké ambice, uplatnění v profesi, bez které si nedovedou představit své bytí, ale také rivalita, závist a další podobné vlastnosti, kterým se nelze dost dobře v jejich profesi vyhnout.

Inscenace hořovického souboru je postavena především na slovním sdělování, méně již na zprostředkování vztahů, a to i nonverbálními prostředky hereckého výrazu, sdělování podtextů, budování jednotlivých sekvencí hry i jejího celku. Horažďovické představení Dámské šatny nešlo tzv. přes rampu, chyběla potřebná herecká energie i akcent na možné myšlenkové poselství hry.

Svou roli zde krom jiného nesporně sehrál i zvolený hrací prostor velkého kukátkového jeviště. Kontaktnější uspořádání hlediště a jeviště by dozajista přineslo větší efekt. Nelze při tom nepoukázat na dobré scénografické řešení hracího prostoru i péči věnovanou kostýmní výpravě.

Milan Strotzer

Slávka Hozová – Život na divadle

Sonda Arnošta Goldflama do dámské herecké šatny zaujala hořovické Divadlo Na Víscce. Vzal jsem si na paškál režisérku Slávku Hozovou. Mimo chodem, jestli nějaká herečka opravdu – jak je to ve hře – hledá muže vysokého metr osmdesát s hnědými vlasy a modrýma očima, jsem k dispozici.

Co vás zaujalo na textu Arnošta Goldflama?

Zaujalo nás, že se v tom neustále pohybujeme. Je to výstižný text, ze zákulisí. Herečky nejenže hrají, ale také žijí. Je to hra o životě, o životě na divadle.

Jak jste se ke scénáři dostali?

Existuje už strašně dlouho. Poprvé hru hrálo divadlo v Hradci Králové a byla věnována herečkám. Pak se ni-

kde dlouho nehrála, a tak jsem ji vyštourala.

Tu inscenaci jste viděla?

Ne. Když se hrála jenom v Hradci, musela bych do Hradce.

Jak jste chtěli hru uchopit? Přeci jen je v ní hodně textu, který není jednoduché se naučit.

Ve scénáři je hodně textu, ale také hodně hereček. (Smích)

Jak bylo inscenování náročné z hlediska dynamiky?

To je už profesionální záležitost. Amatéři pro ni nemají úplný cit, takže se spíš soustředí na text, aby ho řekli dobře, a dynamiku musí dodat režisér. Když se představení hraje jednou za čas, jde dynamika do háje. (Smích) Tady je důležité, aby se vypointovaly fóry atd. Když se inscenace hraje málo, je na ní víc práce. Kdyby se hrála častěji, herci se zklidní, budou si v ní něco nacházet. Teď jsme hru hráli po třech měsících.

Jirka Štraub

Divadelní soubor Lázně Toušeň:

Mort

Inscenovat příběhy Terryho Pratchetta je příležitost na jedné straně velmi lákavá, na druhé straně ne zcela jednoduchá.

Fenomén „Pratchett“ totiž nabízí obrovsky široké pole pro způsob inscenování (od antiiluzivní hravosti až k naopak iluzivnímu vyprávění). Každý si tady najde své, každý má legitimní právo použít nejrůznější, specifické jevištní prostředky, protože tím nejdůležitějším je svět fantazie, v němž univerzity jsou neviditelné, hlavními knihovníky v nich jsou orangutani a smrták pro lidi má svého malého kolegu – smrtáka pro zvířata. Na druhou stranu je svět Pratchettovy Zeměplochy nesmírně složitým společenstvím, žije na ní spousta vzájemně se ovlivňujících tvorů, a tak i v každém příběhu a v každé jeho dramatizaci se pohybuje mnoho postav, mají různé úkoly a poslání, je třeba je definovat, znakem či charakterizací je přehledně určit a zařadit, a ne

vždy je tohle jednoduché srozumitelně vyřešit (a to i pro diváka, který nepatří ke znalcům Pratchetta díla).

Divadelnímu spolku Lázně Toušeň se podařilo víceméně iluzivními prostředky vystavět obdivuhodnou divadelní stavbu – jejich inscenace *Morta* je promyšlená, ve všech složkách fungující, zábavná. Divadelně účinné jsou překvapivé herecké pointy, ale stejně tak i technické „speci-

ální efekty“. Výborná scéna, kostýmy jednoznačně inspirované „oficiální“ podobou ilustrací příběhů Zeměplochy. Herectví, které odpovídá zvolenému principu, propracované i v těch nejmenších roličkách, výborné v rolích hlavních.

Přes všechny uvedené klady je přece jen ještě prostor pro dočištění inscenace. Režii (profesionální herec Filip Müller, kromě jiného také velmi dobrý

v zaskoku v roli Mága Dobrořeza) patří připomínka k vedení především druhé půlky hry, kdy na mnoha místech se gagy a humorné charakterizace postav stávají důležitějšími než jejich poslání, a tím se příběh stává nepřehledným, resp. se ztrácí hlavní motivace jednání.

Kateřina Fixová

S tímhle představením jsme na začátku

Posledním představením letošního Wintrova Rakovníka se stal *Mort* od Terryho Pratchetta a Filipa Müllera. S druhým jmenovaným jsme vedli rozhovor. Aby to neměl režisér hry a zaskakující herec za roli Mága Dobrořeza v jednom tak jednoduché, rozdělili jsme rozhovor na dvě části. Před představením a po představení.

Proč právě Pratchett?

Terry Pratchett je, dej mu pánbůh věčnou slávu, králem fantasy. Úžasná Zeměplocha je naprosto geniální myšlenka. Za řadu let, kdy své dílo psal, se mu podařilo dotáhnout Zeměplochu k dokonalosti. Vymyslel vlastní svět, kde má každá postava svůj příběh, svůj charakter. Mám jej velice rád, čtu jeho knížky a jsem jeho velkým fandou. Líbí se mi i divadelní zpracování jeho děl. Například v divadle v Dlouhé dávali maškarádu a soudné sestry a jednalo se o velmi zdařilá představení. Proto když mě oslovila moje maminka, vedoucí souboru Lázně Toušeň, s tím, že by chtěla, abych něco souboru režíroval, uvažoval jsem, co by to mohlo být. Původně jsem nabízel Čechovova *Racka*, toho mi ovšem neschválili. Tak jsem si řekl o Pratchetta. Splnil jsem si tak jeden ze svých režijních snů. A vybral si *Morta*, který nebyl tolikrát inscenovaný. Mám pocit, že na profesionální scéně nebyl v Čechách inscenovaný nikdy.

Žánr fantasy právě s výjimkou Terryho Pratchetta se na divadelních prknech příliš neobjevuje...

V divadelním podvědomí je zakotveno, že fantasy není ten žánr, který by přitáhl publikum. Ovšem opak je pravdou. Terry Pratchett má obrovskou fanouškovskou základnu. Ví se, že v případě inscenování některého z jeho děl, je prvních dvacet repríz vyprodaných. Kdekoliv. Fanoušci prostě jeho díla vy-

hledávají. A proč fantasy? Jsem fanouškem tohoto žánru a režírovat jej na jevišti je pro mě docela výzva.

Potýkali jste se s autorskými právy?

Stalo se, že Pratchett zemřel tři týdny před naší premiérou. O autorská práva jsme žádali chvíli poté a neměli jsme problémy s Dilií, tedy českou stranou zastupující autorská práva, ale se stranou britskou. Okamžitě totiž začalo probíhat dědické řízení a nebylo vyřešeno, kolik za práva budou dědici požadovat. To byla jediná věc, se kterou jsme se, pokud jde o autorská práva, potýkali.

Mám informaci, že se ve scénářích dramatizujících díla Terryho Pratchetta nesmí škrtnat...

Stephen Briggs, který má výhradní právo dramatizovat jeho knihy, má požadavek, že je zakázáno škrtnat. Knihy jsou ovšem rozsáhlé a dramatizace tudíž také. Kdyby se neškrtnalo, a i kdyby bylo představení temporytmicky naprosto v pořádku, hry by měly minimálně čtyři a půl hodiny. A to je schopen podle mě pojmout opravdu jen milovník Terryho Pratchetta. A jen pro fajnšmekry se hrát nedá. Na představení se musí bavit i nepratchettovci.

Ted' máte zhruba dvě hodiny před představením. Je jiné hrát na přehlídce než mimo ni?

Každé představení je jiné, ale podle mě je jedno, jestli se hraje na přehlídce nebo jinde. S *Mortem* se účastníme zde na Wintrovkách první přehlídky. Jiné, než jindy, to bude. Onemocněl nám jeden z hlavních herců Milda Dvořák a já jsem tudíž donucen za něho zaskočit. Do toho se nám stalo, že ochotel náš hlavní osvětlovač a představení je na světla opravdu velice náročné. Má zápal plic a téměř nemůže chodit. Nicméně je tu.

Dobře, to jsou věci, kterých se bojíš. Jsou ještě některé další?

Bojím se především přestaveb. Když jsme dávali představení dohromady, navrhoval jsem scénografii tak, aby přestavby byly maximálně dvou- vteřinové. Což se nepodařilo. V průběhu zkoušení jsme zjistili, že některé věci nejsou tak jednoduché, jak jsem si myslel a přestavby nám trochu hapru-

jí. Bojím se tedy toho, že budou dlouhé a rozbijí nám temporytmus. Oproti původnímu stavu přestaveb jsme sice dost zrychlili, záleží ovšem na tom, jak dlouhé přijdou divákovi.

Tak, dohráli jste představení. První otázka na tebe jako herce. Jak se cítí režisér na jevišti jako záskok?

Mám-li se vyjádřit upřímně, tak dost blbě. Neměl jsem ani jedinou zkoušku pro přípravu, byl to narychlo oznámený záskok. Také jsem se musel starat o dvě věci zároveň. O svoje herectví a o ukončení přestaveb a hlášení technikům. Mám to na starosti běžně, teď jsem to nechal víceméně na technicích. Navíc jsem měl šílenou trému.

A k představení?

Nedokážu k němu říct téměř nic. Dneska jsem ho neviděl. Spíš jsem běhal v zákulisí a sháněl si rekvizity.

OK. Jak vidíš budoucnost dnešního představení?

Máme nasmlouvány, myslím, tři další reprízy všude po republice. Plánujeme po dobu, kdy o představení bude zájem a bude se prodávat, hrát. Dnes to byla, tuším, dvanáctá repríza, uvidíme, co bude dál. Rozhodně nemáme v plánu brzy představení stáhnout, jsme s ním teprve na začátku.

Honza Švácha

Holky, děkujem!

„A proč také nenapišete něco o kuchyni? Vždyť vy už to berete jako samozřejmost,“ bylo mi řečeno ráno v kužárně. Nesouhlasím s tím, že bychom to brali jako samozřejmost, ale je pravda, že o kuchyni bychom něco napsat mohli. „Vždyť si to holky zaslouží,“ běží mi hlavou a můj žaludek plný krásně uleželého guláše nadšeně souhlasí. A ta sekaná včera! Lahoda! Téma jídla se navíc načalo už ve včerejší glose, tak proč v něm nepokračovat? Mimochodem, v té první se psalo něco o „dietních Wintrovkách“. Ano, letos jsou opravdu light, ale jestli si myslíte, že kvůli tomu budete odcházet s prázdným žaludkem, jste na omylu. Naše kuchyně totiž nikdy light nebude, i kdyby Wintrovky měly pět minut. I kdyby měly ty minuty tři, vždycky se totiž pořádně najíme. A to díky obětavosti a kuchařskému umu těchto dam, které uvidíte, když vejdete do dveří za barem. Stačí jít po čichu. Dovolte mi tedy, abych v poslední glose Wintrova Rakovníka 2016 vzdal hold našim hrdinným kuchařkám. Holky, děkujem!

Jirka Štraub

